

Khủng hoảng kinh tế châu Á

Ngày 25-7-2001, Chính phủ Singapore đề trình quốc hội một loạt những biện pháp kinh tế khẩn trương hầu vực dậy nền kinh tế bỗng dưng tụt dốc thê thảm. Các nước trong vùng cũng chịu ảnh hưởng không kém.

Cảng Singapore thời kinh tế trì trệ không cấp tấp nập như trước đây.

VÓ TÁ HÀN

Ngày 2-7-1997, Chính phủ Thái Lan tuyên bố thả nổi đồng baht, khởi đầu một loạt những diễn biến dây chuyền, đưa các nước châu Á vào một cuộc khủng hoảng tài chính chưa hề thấy trong lịch sử!

Khi cơn bệnh mới đột phát thì các chuyên gia kinh tế phương Tây và nhất là Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF) cho rằng đây không hẳn là một cuộc khủng hoảng tài chính theo nghĩa thông thường, mà là một sự sụp đổ toàn bộ bắt nguồn từ cơ cấu kinh tế suy yếu của các nước trong vùng và do đó cần phải được chữa trị tận gốc bằng những phương thuốc cực kỳ đắng! Huyền thoại “phép lạ châu Á” thoáng chốc tan thành mây khói và có người cho rằng cuộc khủng hoảng này có thể kéo dài đến bảy năm, phá hủy những thành quả kinh tế của các nước trong vùng và khiến họ thụt lùi ít nhất... 20 năm!

Thế nhưng, thuốc chưa uống được mấy thang thì lạ thay bệnh nhân dường như đã bắt đầu hồi phục! Sang

đến mùa hè năm 1999 thì hầu như không còn mấy ai nhắc đến thuốc men nữa. Đến cuối năm 1999 Hàn Quốc đã vực dậy mãnh liệt và ngay cả Indonesia cũng được xem như đã vượt qua cơn hiểm nghèo. Riêng Malaysia tuy không thềm xài “thần dược” của IMF mà cũng vẫn bình phục nhanh chóng. Phải chăng cuộc khủng hoảng được coi như kết thúc?

...Ngày 25 -7-2001, Chính phủ Singapore đề trình quốc hội một loạt những biện pháp kinh tế khẩn trương ngoài ngân sách, với tổng trị giá 2,2 tỉ SD (khoảng 1,25 tỉ USD) nhằm giúp các công ty giảm bớt chi phí, tạo công ăn việc làm cho số người thất nghiệp đang gia tăng, hầu cố gắng vực dậy nền kinh tế bỗng nhiên bị tụt dốc thê thảm.

Chỉ mới năm ngoài tổng sản phẩm trong nước (GDP) của Singapore tăng 9,9%. Vào tháng 11 năm ngoái, chính phủ còn tin tưởng và dự đoán sẽ đạt mức tăng trưởng GDP từ 5-7% cho năm 2001. Đến tháng 4 thì con số này được giảm

xuống 3,5-5,5%. Qua tháng 7 lại hạ xuống 0,5-1,5%, và theo dự đoán mới nhất của Goldman Sachs vào đầu tháng 8 thì kinh tế Singapore năm nay sẽ bị suy thoái 0,3%! Từ +9,9% xuống -0,3%, quả là một sự thay đổi hết sức đột ngột. Tuy nhiên, không hẳn chỉ riêng Singapore mà các nước trong vùng cũng chịu ảnh hưởng trầm trọng không kém. Dự đoán tăng trưởng kinh tế năm 2001 của các nước này đều đồng loạt bị cắt giảm. (xem bảng)

Những gì đã xảy ra trong bốn năm từ mùa hè năm 1997 đến mùa hè 2001? Yêu tố gì đã giúp các nước Đông Á vực dậy nhanh chóng sau cuộc khủng hoảng 1997-1999, và tại sao các nước này lại ngã quỵ nhanh chóng như vậy? Phải chăng cuộc khủng hoảng 1997-1999 chỉ là một cơn lốc nhẹ, báo trước một cơn bão lớn sắp tới?

Nói vắn tắt thì khi tương chừng như gần... chết đuối, các nước trong vùng đã may mắn vớ được cái phao xuất khẩu vào Mỹ. Đồng thời lúc ấy thị trường Mỹ đang trở nên nóng bỏng với con số

“dot.com”, khiến nhu cầu linh kiện điện tử tăng nhanh. Trong tổng số GDP của Malaysia và Singapore thì lượng xuất khẩu đến 70%, và con số này chiếm khoảng 50% ở Đài Loan, Thái Lan và Philippines. Một nửa lượng xuất khẩu từ tất cả các nước này được đưa vào thị trường Mỹ mà trong đó 40% là hàng điện tử. Khi cơn sốt “dot.com” lùn tắt thì nhu cầu nhập khẩu những mặt hàng điện tử của Mỹ đột ngột sút giảm. Thêm vào đó, sau 10 năm “liên tục phát triển”, nền kinh tế Mỹ cũng đã xuất hiện nhiều dấu

Tăng trưởng GDP 2001	Dự đoán ban đầu %	Dự đoán mới nhất %
Hồng Kông	4,0	2,0
Indonesia	3,8	1,5
Philippines	3,0	1,7
Đài Loan	4,9	1,6
Hàn Quốc	4,2	3,0
Malaysia	4,9	1,0

Nguồn: Goldman Sachs - Asia Pacific Economics Quarterly - August 2001

- hời 2 ?

hiệu mệt mỏi ! Thế là các kho hàng ở châu Á bắt đầu tràn ngập hàng tồn đọng do không có người mua!

Nhận thấy tốc độ phát triển bắt đầu chậm lại, Thống đốc Ngân hàng Trung ương Mỹ (FED) Alan Greenspan bắt đầu "tung chướng", cho áp dụng biện pháp giảm lãi suất từ tháng 1-2001. Theo kinh nghiệm trong 20 năm qua, mọi người tin rằng FED có thừa khả năng để xoay chuyển tình thế bằng việc áp dụng những biện pháp này, như họ đã từng làm và thành công từ trước đến nay. Tuy nhiên, sau khi đã hạ lãi suất sáu lần, xuống mức 3,75%, thấp nhất trong vòng bảy năm rưỡi qua, mà bước sang tháng 7 vẫn chưa thấy kết quả thì các nhà lãnh đạo kinh tế Mỹ bắt đầu lo ngại!

Tin tức từ Mỹ trong thời gian qua đều không mấy sáng sủa. Không ngày nào là không có tin những tổng công ty danh tiếng bị lỗ nặng, phải thải người hàng loạt, hoặc đóng cửa ngừng hoạt động. Trong vòng sáu tháng đầu năm 2001, số công nhân viên Mỹ bị sa thải tăng gấp ba lần so với sáu tháng đầu năm ngoái. Riêng tháng 7 vừa qua thì số người mất việc ở Mỹ tăng đến 65% so với tháng 6, báo hiệu nạn thất nghiệp sẽ trở nên trầm trọng hơn trong những tháng tới. Nếu đà này gia tăng và thị trường chứng khoán tiếp tục suy giảm thì dân Mỹ sẽ mất tin tưởng mà trở nên ngần ngại không dám mạnh dạn tiêu tiền, khiến nền kinh tế Mỹ sẽ thực sự rơi vào tình trạng suy thoái (*recession*).

Cái đầu tàu Mỹ đang mất đà, còn hai cái đầu tàu Nhật và châu Âu thì cũng không khá hơn. Nhật hiện vẫn còn

kẹt trong một giai đoạn suy thoái không lối thoát từ 10 năm nay và châu Âu cũng còn vướng mắc với những vấn đề phát triển nội bộ. Nhìn xa hơn nữa, từ Nam Mỹ cũng đã bắt đầu ló dạng những dấu hiệu không ổn ở Argentina, khiến mọi người lo ngại có thể sẽ phát xuất từ đây một cuộc sụp đổ dây chuyền theo kiểu Thái Lan năm 1997. Quý đầu cơ sau một thời gian im hơi lặng tiếng, giờ lại tái xuất giang hồ với khoảng gần 4.000 quỹ điều động hơn 500 tỉ USD.

Tuy nhiên, trong khi toàn vùng Đông Nam Á đang đổ dốc thì Trung Quốc vẫn tiếp tục tiến mạnh. Các nước Đông Nam Á từ nay phải đương đầu với viễn ảnh là không những sẽ mất thị trường vào tay Trung Quốc mà sẽ bị yếu thế hơn trong việc thu hút vốn đầu tư nước ngoài.

Trước sự lớn mạnh như vũ bão của Trung Quốc, Nhật cũng bắt đầu tỏ ra e ngại ! Trong sáu tháng đầu năm nay, tổng thương vụ Nhật và Trung Quốc đã lên đến 43,7 tỉ USD, tăng 13% so với năm ngoái, và đưa Trung Quốc lên vị trí bạn hàng lớn thứ hai của Nhật. Tuy nhiên, cán cân đã lệch hẳn về phía Trung Quốc với con số thâm thủng về phía Nhật lên đến 12,6 tỉ USD chỉ trong sáu tháng vừa qua.

Bàn cờ kinh tế châu Á hiện đang có nhiều thay đổi và phải chăng một cuộc khủng hoảng lớn đang thành hình? Đó là một câu hỏi lớn đang tìm câu giải đáp và các nhà lãnh đạo kinh tế trong vùng hiện đang cố gắng đưa ra những biện pháp khẩn trương hầu kịp thời cố gắng cứu vãn tình thế. ■